

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A munkanélküliség.

(K. Ö.) A német birodalmi gyűlésen érdekes vitát rendeztek a különböző pártok szónokai a munkanélküliség kérdéséről. Munkanélküliség utóvégre mindig volt, de hogy a munkanélküliek annyira felszaporodjanak egy ily hatalmas ipari országban, mint Németország, részben érthetetlen, részben valóságos nemzeti csapás.

A birodalmi gyűlés különösen három okra mutatott rá, a mi a munkanélküliséget előidézi.

Az első ok az általános drágaság. Élelem, ruha és lakás, mi nélkül az ember meg nem lehet, oly arányban drágult, mi semmi viszonyban sincs a munkabérek általános emelkedésével. A munkás családjával együtt nagyobb igényű lett és kénytelen igényeit leszállítani. A 60 millió lakossal bíró országban ez a körülmény nem maradhat visszahatás nélkül a megfelelő iparra, mely kénytelen a termelést csökkenteni. Ez maga után vonja a munkaerő részben való felszabadulását, ami egyértelmű a munkanélküliséggel. Németországban az agrár-

vámok következtében a mezőgazdaság helyzete javult, ami némileg csökkentőleg hat a munkanélküliek elszaporodására. Németország azonban elsősorban mégis csak iparállam és így az iparral kapcsolatos kérdések mérvadó gazdasági életének elbírálásánál.

Második okul azt hozták fel, hogy azokban az államokban, mely a német ipar nagy fogyasztója volt, szintén fejlődésnek indult az ipar, a mi nagy befolyással van a német ipari termelésre. Ez igaz. De meg kell gondolni, hogy volt olyan időszak, mikor a német ipar oly fellendülésnek örvendett, mely ritkítja párját. A német ipar annak idején leszedte a tejfolt. A változásba bele kell nyugodnia. Most jön a mezőgazdaság korszaka. Sőt merjük mondani, hogy a nagy ipari fellendülés nélkül, soha Németország agrárvédelemre nem gondolt volna. A német gazdasági politika engedte a váltógazdaság rendszerének él, ennek köszönhetjük mi azt, hogy mi az agrárvédelmet honosítottuk meg.

Harmadik okul a birodalmi gyűlés a nemzetközi politikát hozta fel. Ez a vád nagyon fájhatott azoknak, akik még

a közelmúltban azt hitték, Németország oly nemzetközi politikát csinál, mely előbb-utóbb Németországnak világhatalmi állást fog biztosítani. A birodalmi gyűlés szónokai kimutatták, hogy Németország rosszabbodó kereskedelmi mérlege egyenesen azzal van összefüggésben, hogy Németország rossz külpolitikát csinál, olyant, mely a nemzetekben nem rokon, hanem az ellenszenvet ébreszti fel Németország ellen. Már pedig tudvalevően az ellenszenv rosszabb minden védővámrendszerrel. Amit mi most ujonnan tapasztalunk a Keleten.

Lám Angolország egészen másképpen cselekszik. Kereskedelmi politikai érdekből barátságban akar lenni az egész világgal és legfőképpen a népek bizalmának megnyerésére törekszik. Igaz, amit a balkán-bizottság most a Keleten tesz, az az ellenkezőt bizonyítja, mindazonáltal tény, hogy Anglia ritka szerencsés kézzel intézi külkereskedelmi érdekeit. Igazi kalmárszellemmel. A nemzetek rokonszenve megtermékenyíti a hazai munkapiacot. Erre azonban ne csak a német birodalom diplomáciája gondoljon, hanem minden országé, tehát a miénk is.

„TISZÁNTUL” TÁRCZÁJA.

Emlékezés Bubits Zs. püspökre.

(Naplómból.)

A Magyar Tudományos Akadémia a múlt év utolsó napjaiban tartott összes ülésén, kegyelettel emlékezett meg egykori, nagyérdmü tiszteleti tagjáról: dr. Bubits Zsigmond püspökről. Az akadémia felolvasó termének máskor üres padjait ez alkalommal a tagok legkiválóbbjai foglalták el, Wlassits Gyula, Békeffy R., Patai Imre, Kautz Gyula, Gaál Jenő, Csily Kalmán, Brzwick Albert (elnök) Heinrich Gusztáv (történész), Concha Győző, Hampel József, Kocsis Némethy, Négyessy stb. Ortway Tivadar másfél órán át méltatta az elhunyt érdemét, melyeket egy hosszú életen át, mint a tudomány, művészet és irodalom táradhatatlan munkáira szerzett; ismertette működését, mint az Eszterházy-hercegi család nevelőjét és későbbi zárgondnokát; élelnek vonásokban rajzolta meg a némes törekvéseit, emberbaráti jótékonyágát, püspöki működését és véül jellemezte azt a kvalifikációt, melyet megkapott, melyet életében el kellett vélnie. Ortway meggyőző ténekkel cáfolta meg az általános elterjedt ábrát is, mely szerint Bubits — szabadkőműves volt volna.

Mint hogy Bubits püspök, a nagyváradai I. sz. káptalannak tagja s a semináriumnak is igazgatója volt, a midőn városunk közelében is tevékeny részt vett, — elmondok pár jellemző vonást életéből, melyeket módomból volt megfigyelni.

A 80-as évek elején, a »nagyváradai önkéntes tűzoltó egyesületet« gyönyörű zászlóval ajándékozta meg az Echerolles-család. Ezt a zászlót fényes ünnepélyvel avatták fel a Szent László-téren. A felavató szónoklatot Bubits Zsigmond mondta.

Élelken emlékezem arra az általános lelkesedésre, melyet a szellemes és emberbaráti vonatkozásában oly érdekes szónoklat a szt. László-téren egybegyűlt, nagyszámu közönség lelkületében keltett. A háta mögött álltam Sal Ferenc akkori polgármester mellett, kit azonnal megkértem, hogy Bubitsnak szíveskedjék bemutatni, mert a remek beszédet, — mint a »Pesti Napló« akkori levelezője egész terjedelmében közölni óhajtottam. A főpap — csudálkozva fogadta a kézirati iránti kérésemet. »Édes fiam — így szölt — nincs leírva a beszéd, hanem — s ezzel reverendájából elkeresett néhány apró papírdarabkát, — ha ezekből k tud okosodni. — szívesen rendelkezésére bocsátom. A papírszelteket ezzel átadta. Futó pillantás rájuk meggyőzőt arról, hogy a rövid, odavetett u. n. »Schlagwörter«-on soha

el nem igazodhatom. Sal Ferenc közbeszólására azután azt mondta:

»No hát fiam, ha nem sajnálja a fáradságot, jöjjön ki hozzám délután a püspöki palotába, ott majd újra elmondom a beszédemet.«

Örömmel siettem hozzá. A rezidencia második emeletén fogadott. Lassan, folyton fel-alá sétálva elmondta s én karmoltam. Egy jó órába került.

Bubits csudálkozva nézte és dicsérte gyors írásomat; igen nyájasan megköszönte fáradságomat s arra kért, hogy az illető hírlapokat küldjem el neki Bécsbe, az Eszterházy palotába, ahol mindenkor szívesen lát.

A véletlen úgy hozta, hogy pár hónap múlva testvéreim látogatására — Bécsen át Bécs-Ujhelybe utaztam Eszembe jutott Bubits szíves meghívása, felkerestem az Eszterházy palotában. A portás, — egy óriási szal ember, kérésre, hamisítatlan bécsi jargonban felirányított a II-ik emeletre. Midőn beléptem a szobába, remek muzeumban láttam magamat. Ő-hat meglehetősen tágas teremben remek képek, képmetszetek, árcák, régiségek, stb. voltak művészi ízléssel elrendezve, fényes iparkészítmények, könyvek, gobilisz-ek s egyéb kincstérő gyűjtemények. Szinte el voltam bűvölve. Az 5-ik szobából néhány perc múlva jött elő a galambösz, nyájas arcú főpap s oly

VÉGELADÁST nem hirdetek,

bár kézi munka újdonságaim Alkalmi ajandéknak legolcsóbban nálam szerezhető be. — Hozzávalókban s pamutokban nagy választék. — Szmyrna nyírás s montirozások gyorsan. — A legszolidabb s ezért a legolcsóbb árak. —
 Telefon 783 Tatrav Gusztav, Rákóczi ut., Orsolya-templom mellett.

A német birodalmi gyűlésen a bajgyógyítására javaslatba hozták az állami és községi szociális politikát, az inségmunkálatok foganatosítását, a helyes munkaközvetítést és a munkanelküliség elleni biztosítást, mely Németországban is csak a kezdetén van. De hát ezek mind régi és ismert dolgok, melyeket mindenütt, nálunk is, több-kevesebb sikerrel alkalmaznak. A fő az, hogy ez a probléma a most aktuális kiskereskedelem szempontjából lett megvilágítva.

A délolaszországi segélyakció.

A pápa felhívása széles e világon visszhangra talál. A szabadkőműves »erkölcsök« által megmételtyezett boldogtalan vidéken ma a földrengés után még a vallástalan szellem mák-virágai: a rablóbandák fosztogatnak. A szociáldemokrata munkások pedig, bár a testvériséget hordják a szájukon, nem segítenek az inségeseken, hanem visszaélve a kényszerhelyzettel hallatlanul magas munkabért követelnek. A szabadkőművesség nem tudott ott mást produkálni, mint azt a hirhede vált Krisztus gunyoló verset, mely azt kívánta a kis Jézustól, hogy ha Isten hát küldjön egy kis földrengést s mikor elkövetkezett a szörnyű istenitélet, a gunyversben kívánt földrengés, rablóbandák lepték el a vidéket.

A legelső adományozó a pápa volt, aki egymillió lírát adott, ezenkívül ezer sebesültet és ezer árva gyermeket vett gondjai. E felső példány nyomán fakadt általános részvét bátorította az olasz kormányt annak kimondására, hogy Messzinát és Reggiót újra fel kell építeni.

szeretetremlő szivességgel üdvözölt: »Igen örvendek kedves fiam« — szölt, hogy megemlékezett rólam. Ezzel végig vezetett műzülésnek valóságos templomában, magyarázva, szellemesen elbeszélve, hol és mikép jutott remek gyűjteménye egyes darabjaihoz. Közel egy óra hosszat a legkelembesebb benyomással időztem nála. A külső ajtóig kísért, hol — meglepetésemre ismét reverendájának zsebében kezdett kotorászni. Valami sajtáságos zavarral végül újra kezett fogott velem s e szavakkal. »A cikket igazán szépen írta meg a »P. N.« ban« — egy összegyűrt papírost nyomott a markomban.

A zavar most már átháramlott én reám. Ugyanis beszélgetés közben elég óvatlan voltam testvéreim kedvezőtlen viszonyairól utazásom céljáról nyilatkozni; éppen úgyünkben igyekeztem hozzájuk! A jószívű főpap, — a gyűrt papírossal (?) könnyeket és mély hálát fakasztott azok szivében, akik legtávolabbról sem sejtették a jótékonyság forrását.

Néhány év mulva ismét volt szerencsém Bubicshoz. Akkor már kassai püspök volt. A Tátrába mentem hadapród-növendék fiammal. Kassán időzésünk alkalmával tisztelegtünk Pikorny Hermann akkori hadtestparancsnoknál, kinek leányait (midőn Váradon hadosztályparancsnok volt) magyar nyelvre tanítottam. Le kötelező szivességgel fogadott bennünket. Csáládja távol volt s némi lehangozottsággal említette, hogy a felsőmagyarországi klíma mily kedvezőtlen hatással van egészségi állapotukra. Nagyvárad tartózkodásáról ottani ismerőseiről a legőszintébb rokonszenvvel emlékezett meg.

Vasárnap lévén, — ellátogattunk a nagy-szerű domba, melyet Bubic püspök, annyi áldozattal és művészettel restauráltatott. Áhítatoslélekkel szemléltük e gyönyörű templomot, melynek hatalmas boltívei alatt éppen egy ékesen szóló pap igéi szállottak. A püspöki trónon ült Bubic Zs. püspök patriárchális, festői alakja. Istenitisztele után bejelentettük

Érdekes tünet, hogy számosan a zsidók és szabadkőművesek közül a pápához juttatják, sőt egyenesen a templomi perselyekbe dobják adományait. Emlékeznek rá u. i., hogy a legutóbbi kalabriai földrengés után az egész világról összegyűjtött segélyösszegek kezelésénél és felhasználásánál botrányos panamak keletkeztek és az összegyűlt sok millióból kevés jutott az inségeseknek, míg a Szentszéknél gyűlt adományok az utolsó fillérig a szerencsétlenek segélyezésére lett fordítva. Ezért indul meg az általános segítőakcióval párhuzamosan egy másik, egyházi jellegű is, melynek elsőcélja a rombadólt templomok, iskolák, szemináriumok és egyházi intézetek újra építése. Az ilyen jellegű adományok az *Alkotmány* szerkesztőségéhez küldendők.

Pro Calabria et Sicilia.

A délolaszországi katasztrófa által sújtott lakosság segítségére alakult biharmegyei és Nagyvárad városi helyi bizottság folyó hó 10-én vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza tanácstermében tartott értekezleten *Glacs* Antal főispán elnöklése alatt határozatilag megállapította, hogy tekintettel arra a márhetetlen gyász és pusztulásra, amely a calabriai és sziciliái borzalmas földrengés által Olaszországot s ennek száz és százezernyi polgárát sújtotta, a bizottság jótékony célú vigasságok és ünnepélyek rendezését mellőzi s arra kéri a nagyközönséget, hogy a másfél százezernyi emberélet s mérhetetlen vagyon megsemmisülésével előállott gyászos veszteség, nyomor és pusztulás enyhítésére szánt adományait csendben, némán áldozzák a jótékonyság oltárára. E célból a bizottság.

magunkat. Már az előszobában találtuk. Lekötelező szivességgel fogadott bennünket és meleg érdeklődéssel tudakozódott a nagyvárad baráta, ismerősei és Schlauch püspökről. »Ha meg nem vetik — szölt végül, valóban meglepő nyájassággal szerény asztalomat, ugy szívesen látom mindkettőjüket ebédre.« Pokorny tábornagy és három kanonokja társaságában s lebilincselő, szellemes, érdekes társalgása közben élveztük gazdag asztala mellett a vendégszeretet örömeit. Hadapród fiamnak a katonai élet küzdéime, fénye, nehéz kötelezettségei és veszélyeiről beszélt jószág tanácsait, annyi közvetlenséggel és szeretettel fektette az ifjú szívébe, hogy mély és őszinté hálát éreztünk a nemesszívű főpap iránt.

Ebéd után a püspök palotája termeiben kalauzolt végig. Mindenütt remek, iparművészeti cikkek, művészi festmények, rézmetszetek s egyéb nagyértékű műtárgyak gyűjteménye kötötte figyelmünket. Végül házikápolnájába vezetett bennünket, melyet hazánk egyik első rangú szobrása alkotott a püspök utasítása szerint. Szébb, harmonikusabb s minden részében egybeolvadó, művészibb művet — nem láttam. A remekfestésű ablakokon halványan szűrődött be a nap sugar. Mély áhítattal telet el szivünk. Néhány másodpercig a püspök imádságba merült. Felénk fordulva e szavakkal bucsuzott tőlünk: »Kedves fiam, mielőtt elbocsátanálak beneteket, fogadjátok szívesen egy öreg embernek és Isten szolgájának áldását. Bár tudom, hogy nem az én egyházamhoz tartoztok, még is azt hiszem, hogy őszinté szivemből származott óhajomat a jó Isten megfogja hallgatni. Áldás, boldognág legyen családotokon; Isten oltalmazzon s őrizzen beneteket.« Az ősz püspök leszállt az oltár lépcsőjéről s áldólag terjesztette reánk kezét.

Mély meghatottsággal s könnyek között fogadtuk a nemeslelkű főpap áldását; s emlé két híven megőriztük s megfogjuk őrizni!

Winkler Lajos.

1., január 16-án, szombaton és 17-én vasárnap Nagyváradon a város különböző részein gyűjtő urnákat állított fel s már ezuttal felkéri a város jó- és nemesszívű összes hölgyeit, hogy e napokon sétaközben ellenőrizzék a gyűjtést és lelkétsék a járókeleket az adakozásra. Az urnák őrzése céljából felkéri a bizottság a polgármestert és rendőrfőkapitányt megfelelő rendőrszem kirendelésére;

2., *Mezey* Mihály kir. közjegyző vezetésével hölgyek és urakból álló megbízottak perselyekkel gyűjtenek, kereskedésekben, egyletekben stb.

3., a bizottság adománygyűjtőiveket bocsájt ki a főszolgabírók útján megyeszerte és Nagyvárad város területén s felkéri a hölgy és férfi közönséget, hogy mindazokat, akik a gyűjtés érdekében fáradozni hajlandók, forduljenek gyűjtő ivert a bizottság elnökéhez *Glacs* Antal főispánhoz, vagy a b. titkárhoz, dr. Bánóczy Kálmán főispáni titkárhoz. — Vidékre szintén küld a bizottság kívánatra gyűjtő ivateket.

4. Felkéri továbbá a bizottság mindazokat, akik kártvázással szeretnek szórakozni, hogy a folyó hó 16—17-iki, azaz szombati és vasárnapi kártya nyereségüknek egyharmadát adják szerencsétlen olasz embertársaik nyomorának enyhítésére.

Ez összegek összegyűjtésére a város hölgyközönségét kéri fel a bizottság.

5. Felkéri a bizottság az összes hírfelekezetek lelkészeit, hogy a templomokból hívják fel híveiket a kegyes adakozásra.

A nemes célra újabban *Glacs* Antal főispánhoz a következő adományok érkeztek:

Br. Szentkereszthy Zsigmond 50 kor., özv. br. Wilburg Adolfné 50 kor., Müller Henrik cukrász 10 kor. 20 fill., összesen 110 kor. 20 fill. Laszky Ármán ur, a »Szabadság« kiadótlajdonosa pedig felajánlotta a gyűjtőiveknek ingyenes előállítását, amit a bizottság köszönettel elfogadott.

Mikor lesznek az idei sorozások?

Az idei sorozások foganatosítására már minden készen várja a sorozó-bizottságot. Minden sablonos keretek között fog lefolyani s látszólag az idei sorozás nem fog más képet nyújtani mint az eddigiek voltak. Pedig mennyivel más lesz, mint eddig volt. A hadkötelesek közül hányan fognak hiányozni, akik félve a katonaságtól Amerikába szöktek más utlevéllel. Mert az az általános katonaságtól való félelem most valamennyire érthető is. A sok sorozás alá kerülő legény biztosan tudja, hogy ő lesz a legelső, akit valami kőszá montenegrói golyó talál, vagy akinek testéből a szerbek fognak szerb rostélyost csinálni vöröshagymával.

A folyó évben is két bizottság fog működni Biharmegye sorozó járásában.

A sorozások járásonként lesznek megtartva és pedig:

A margittai járásban március 7, 8, 9, 10, 11 és 12. napján. Sorozás alá kerül 913 hadköteles.

A székelyhidi járásban március 13, 15, 16, 17 és 18. napján. Sorozás alá kerül 873 hadköteles.

Az érmihályfalvai járásban március hó 20, 22 és 23. napján. Sorozás alá áll 705 hadköteles.

A derecskei járásban április 4, 5, 6 és 7. Hadköteles van 505.

A sárréti járásban március 4, 5 és 6. Hadköteles van 450.

A berettyóújfalui járásban március 7, 8, 9 és 10. Hadköteles van 694.

A mezőkeresztesi járásban március 11, 12, 13 és 15. Hadköteles van 529.

A központi járásban március 16, 17, 18, 19, 20. A hadkötelesek száma 952.

A szalárdi járásban március 21, 22, 23, 24. A hadkötelesek száma 531.

A cséffai járásban március 25, 26, 27, 29. A hadkötelesek száma 569.

A nagyszalontai járásban március 30, 31, április 1, 2, 3. A hadkötelesek száma 860.

A beéli járásban április 4, 5, 6, 7. A hadkötelesek száma 455.

A tenkei járásban április 13, 14, 15, 16, 17. A hadkötelesek száma 704.

Az élesdi járásban április 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24. A hadkötelesek száma 989.

A magyarcsékei járásban április 13, 14, 15, 16, 17. A hadkötelesek száma 634.

A belényesi járásban április 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24. A hadkötelesek száma 964.

A vaskóhi járásban április 25, 26, 27, 28, 29. A hadkötelesek száma 595.

A bankkérdés. A Zeitz egy munkatársra több politikust interwievolt meg a bankkérdés dolgában. Többek között Kossuth Ferenc azt mondotta, hogy nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, melyek a bankkérdésből kifolyólag válságról szólnak. A bankkérdésben különben az ő álláspontja már ismeretes. Fusth Gyula azt hiszi, hogy az Osztrák-Magyar bank által előterjesztett javaslat elfogadását az osztrákok részéről senki sem tarthatja Magyarországra elfogadhatónak. A bankkérdés dolgában már meg van a megállapodás és az olyan, hogy azzal mindenki meglehet elégedve. Az osztrák politikusok a közös bankot minden tekintetben szükségesnek tartják.

Balkáni események.

A balkáni események, melyek valósággal izgalomban tartották egész Európát a délolaszországi földrengés által kissé hátrább szorultak és úgy látszottak, hogy veszítettek érdekességükből.

Ez pedig korántsem volt így. A kalkáni események bonyolultságát, illetve ennek látszatát már Oroszország megtörte. Még egy tekintélyesebb hatalom volt, mellyel az egyezség nehezebb volt és ez Törökország. Törökország azonban eddigi álláspontját megváltoztatta és a felajánlott kárpótlásért kész a béke. Ez idő szerint tehát még Montenegró és Szerbia van harciasan hangolva és velük békés egyezséget kötni sokkal nehezebb lesz, mint a fenti két országgal.

Erről a részről tehát még kétséges a megoldás, azonban a két kis állam végre is be fogja látni, hogy reájuk nézve a legkedvezőtlenebb egyezség is kedvezőbb lesz, mint egy biztos veszteségű háború.

A legujabb értesüléseink a bővetkezők.

Monarchiánk ajánlata.

Paris, január 11. A Temps Ausztria-Magyarország ajánlatára a következőket mondja: Az Ausztria-Magyarország és Törökország közötti megegyezésre vonatkozólag egy fontos lépés történt, melyet mindenki örömmel üdvözölhet. A béke érdeke egy ilyen megegyezés által figyelemreméltó eredménnyel fog gazdagodni. Ausztria-Magyarország tekintélye nem fog csorbát szenvedni, ha Törökországgal szemben nagylelkű eljárást fog követni. Törökországnak minden oka meg van arra, hogy ezen transzacció által megszabaduljon azon nehézségektől, melyek múltját érthetővé teszik. Kívánatos, hogy Törökország megértse, hogy új törekvéseivel maradandó és békés nemzetközi helyzetet teremthet.

Az egyezmény aláírása.

Konstantinápoly, jan. 11. A leg-határozottabb alakban hire jár, hogy

Ausztria-Magyarország és Törökország között az egyezséget holnap aláírják.

Megegyezés Törökországgal.

Konstantinápoly, január 11. Pallavicini örgróf nagykövetnek tegnapi kijelentése, hogy Ausztria-Magyarország a török államnak Boszniában volt uradalmiért 2 és fél millió fontot fizet, igen jó benyomást gyakorolt a portára. A nagyvezér az ajánlatot ma előterjesztette a minisztertanácsnak és megígérte, hogy holnap vagy holnapután át fogja adni a választ, mire a javaslatok alapján meg fogják kezdeni a formális tárgyalásokat. A porta eleinte nagyobb összeg elérését óhajtotta megkísérelni, de azzal a kijelentéssel szemben, hogy ez az összeg maximumot jelent, ettől elállottak, mert nagyobb súlyt fektettek arra, hogy a függő kérdést gyorsan elintézzék és az Ausztria-Magyarországgal való barátságos viszony újra felvételtesse. Ez a tekintet, úgy látszik, győzni fog és az ajánlat elfogadását fogják elhatározni. Mértékadó diplomáciai körökben, melyek a Balkán-kriszinek békés megoldására törekszenek, Ausztria-Magyarország ezen lépését nagy tetszéssel fogadják. Ezek a körök abban a véleményben vannak, hogy most már a portával való teljes megegyezés várható.

Konstantinápoly, január 10. Portai híradás szerint a nagyvezér expozéját nem holnap, hanem csak csütörtökön fogja tartani. A kamarát erről értesítették. Ezt a határozatot kétségtelenül Pallavicini örgróf nagykövetnek Ausztria-Magyarország ajánlatára vonatkozó tegnapi kijelentése következtében hozták, amely ajánlatról a mai minisztertanács tanácskozott, a nélkül, hogy — mint tervezve volt — az expozé utolsó felülvizsgálatával foglalkozott volna, melyet most már valószínűleg át fognak dolgozni. A minisztertanács a heráklocai francia szénbánya ügyével is foglalkozott.

Szerajevó, január 11. Srebrenicáról érkezett jelentés szerint a szerb pénzügyőrség néhány nap előtt a Drina-partján Popoticko Polje felett fát szedő bosnyák parasztoakra lőtt. A lövések szerencsére nem találtak, mert a parasztok mindjárt az első lövés után a fák alá húzódtak. A parasztok az esetet a legközelebbi csendőrszakasznak bejelentették.

Bócs, január 11. A Törökországgal való viszony javulása következtében már a tegnapi magántorgalomban négy-öt koronával emelkedtek majdnem az összes értékek árto-lyamai.

London, január 11. Az összes ujságok kedvezően ítélik meg azt az ajánlatot, melyet Ausztria-Magyarország tett a portának. A konstantinápolyi táviratok azt mondják, hogy Törökország meg fogja kísérelni, hogy három, sőt négy millió török fontot kapjon kárpótlásul.

Berlin, január 11. Lokalanceigernek jelentik, Muszov bécsi orosz nagykövet lemond és pedig azért, mert az orosz külügyi hivatalnak jelentette Bosznia küszöbön levő annexióját s a tervet közvetlenül a cárral is közölte. Izsalovszky megharagudott e viselkedése miatt, s feszült lett köztük a viszony. Utódja Bahmedter lesz.

Ezerkétszáz munkás munkanélkül

Tél derekán vagyunk és ilyenkor már minden gazdasági munkás biztosította magának a nyári munkákat. A földbirtokosok mindenütt megkötötték a szerződéseket a munkásokkal, úgy, hogy az aratásra már minden munkás tudja, hogy hol és mit fog teljesíteni. Így volt ez az eddigi években. A folyó év azonban a jelenlegi állapotokból következtetve korántsem fog oly sima kimenetelű lenni, mint az előző volt. A vármegye nagyobb birtokain ugyanis változások történtek. Igen sok helyen a nagybérlőkkel felbontották a birtokosok a szerződéseket és a birtokot kisgazdáknak adták ki. Ez a gazdálkodás a gazdasági munkásokra igen nagy jelentőségű. Eddig ugyanis a nagybérlők a munkásokat ezekkel a munkásokkal végeztették, most azonban a kisgazdák esaládtagaikkal végeztetik, minek következtében igen sok munkás esik el a nyári kenyérkeresettől. Hogy a vármegye területén hány ilyen munkás lesz kereset nélkül, azt még most teljesen megállapítani nem lehet. Mindenesetre már lehet látni, hogy az idén igen sok munkás marad foglalkozás nélkül.

A másik ok pedig az, hogy a munkások túlköveteléseikkel a gazdákat arra kényszerítették, miszerint olcsóbb munkások után nézzenek. Az ilyen gazdák nagyon szívesen hozzák az erdélyi románokat és felvidéki tótokat aratásra.

A gazdák a túlkövetelések ellensúlyozása végett munkásokat pótlendő gépeket vásároltak s ebből kifolyólag is nagyon sok munkás lett munkanélkülivé.

A szerződés nélkül maradt munkások érdekében már most megtették a hatóságok a lépéseket. Ez ideig mint cséffai tudósítónk telefonálja a járáshoz tartozó Oláhszentmiklós községben 600 munkás pártjára 1200 ember áll szerződés nélkül, ami egyenlő a koldusbottal.

A község előljárásánál már panaszkodtak a szerződés nélkül maradt munkások, azonban az előljáróság nem tudott segítségére lenni a panaszos tömegnek, mire a munkások kijelentették, hogy Amerikába fognak vándorolni, ha nem kapnak munkát.

A hatóság most megfogja kísérelni a munkaközvetítés útján munkát keríteni, azonban alig ha fog eredménnyel járni, mert az aratómunkákra mindenütt rendszeres munkásokat alkalmaznak első sorban.

A délolaszországi pusztulás.

Fiume, jan. 11. A városi tanács tegnapi ülésén Vió Ferenc polgármester indítványára a délolaszországi földrengéstől sújtottak javára tízezer koronát szavazott meg s utána az ülést a gyász jeléül félbeszakították.

Messina, jan. 10. A közegészségügy igazgatója kijelenti, hogy az általános egészségi viszonyok igen kedvezőek. Lassanként megvizsgálják a vizet az egész országban. A fertőtlenítési munkálatokat folytatják.

Reggio, január 10. Tegnap óta itt nagy vihar van.

Róma, január 10. Mazza tábornok Messinából táviratozza Giolitti miniszterelnöknek: Ma hét tolvajt letartóztattak. A földrengést szenvedett falvak lakóit élelmiszerekkel látják el. A közegészségi állapot kielégítő. Az amerikai nagykövet ma ideérkezett. Néhány amerikai hadi-

hajó is ideérkezett. élelmiszerekkel és egyéb segéd-eszközökkel, amit a tegecszoros két partján tagnak szétosztani. Az amerikaiak által hozott fűhérmű a Ragina d'Italia hajón levő mindenültek között osztották szét. A hamburgi borsó társulat Camera nevű gőzösön szintén ideérkezett élelmiszerekkel.

Messina, jan. 10. Déljában a romok alól egy Bensaja nevű meszárost hozták ki. Bensaja 43 éves ember és 14 napot töltött ráplálék nélkül a romok alatt. Látna kellett, amint felesége és négy gyermeke egymásután elhunytak. Bensaja aránig jól érzi magát.

Messina, január 10. Az időjárás ismét megroszabbult. Az eső patakokban omlik, folyton vilámlik és nagy mennydörgés hallatszik, földtöréseket is éreznek. A csapatok még mindig keresik az élőket a romok között. A katonák barakkokat épít a hotóságok számára.

Róma, január 11. Reggióból jelentik: A vasut elkészült egészen San Giovanniig és ma fog elindulni az első vonat Reggióba. A város ama részében, amely kevesebbet szenvedett a földrengéstől, elég élénk az élet. Az éjjelt az összes lakosok sátrakban töltik. A katonák már az utcákat hozzák rendbe.

UJDONSÁGOK.

* **A nyugdíjbizottság ülése.** Nagyvárad város nyugdíjbizottsága tegnap délután ülést tartott *Rimler* Károly polgármester elnöklete alatt, amelyen dr. Hoványi Géza, dr. Molnár Imre, dr. Konrád Márk, dr. Baróthy Ákos, dr. Thury László és dr. Istvánffy István előadó voltak jelen. Özv. *Ragány* Jánosnének néhai férje után az özvegyi ellátási díját 1150 koronában állapították meg. Ha a miniszter jóváhagyja az 1909. évi költségvetést, amely szerint a tisztviselők a fizetésjavítás egész 100 százalékát kapják már ez évi január 1-től, az esetben még további 50 korona, tehát összesen évi 1200 korona özvegyi ellátás illeti özv. *Ragány* Jánosné. — A bizottság ezenkívül még nyugdíjazta *Kalló* Mátyás hivatalosolgát 25 évi szolgálat után évi 503 koronával és *Drimba* Tógyer szolgát évi 470 koronával. — *Horváth* János volt vámeilenőrt, akit a polgármester állásából elmozdított, nyugdíjának megállapítását kérte, a bizottság azonban a kérelmet elutasította.

* **Molnár Géza kuriai bíró ünnepelése.** A nagyvárad kir. ítélőtábla tagjai *Molnár* Géza kir. ítélőtáblai bírói cím és jelleggel történt felruházása alkalmából folyó évi január hó 16-ik napján este 3 órakor a Pannonia szálloda éttermében társas vacsorát rendeznek, amelyre nevezett bíró tisztelőit és barátait ezúton meghívják. Egy terítéknek ára 4 korona. Felkértenek a résztvenni kívánók, hogy ebbeli szándékokat folyó évi január hó 14-ig a kir. ítélőtábla elnöki irodájában *Bor* Lajos irodatiszt urnál személyesen, avagy egy levelező lap felhasználásával írásban tudatni sziveskedjenek.

* **Elnök választás az iparoktatási bizottságban.** *Ragány* János városi főszámvévő elhunytá érzékenyen sújtotta Nagyvárad város iparoktatásának ügyét is, melyet hosszú évnken át mint az iparoktatási bizottság elnöke *Ragány* János vezetett. Az iparoktatási bizottság január 13-án, szerdán délután 4 órakor ülést tart, amelyen elnök választást előkészíti.

* **A csütörtöki városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága csütörtökön tartja az évi első közgyűlést. Legfontosabb tárgya lesz ennek a közgyűlésnek a város folyó évi költségvetése. Ugyanis Nagyvárad városa jelenleg ex-lexben van, mert még nemcsak jóváhagyott, de megállapított költségvetése sincs. De lesz még több fontos pontja is a tárgysorozatnak a debreceni átírat tárgyalása s azonkívül interpelláció özönre van kilátás. Szóval érdekes közgyűlésre van kilátás.

* **Patika.** Még az elmúlt évben kárta *Hankovits* Ferenc gyógyszerész, hogy a Gilányi-utca elején levő gyógyszerertárt a Nagypiacnak Kapucinus-utcától Kossuth-utcaig terjedő részére áthelyezhesse. Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottsága akkor a gyógyszerertár áthelyezését véleményezte. A rendőrkapitányi hivatal és másodfokban a tanács azonban az áthelyezést elutasította s a miniszter nem talált törvényes okokat a két egybehangzó határozat megsemmisítésére. Most a gyógyszerészek testülete, *Farkas* István gyógyszerész kivételével, nyilatkozatot, illetve kérelmet adtak be a városhoz, amelyben *Hankovits* Ferenc gyógyszerertárának áthelyezését nem ellenzik, sőt véleményezik. A közegészségügyi bizottság tegnap, dr. *Konrád* Márk elnöklete alatt tartott ülésében foglalkozott a gyógyszerésztestület beadványával s dr. *Kazay* Kálmán erősen érvelt az áthelyezés véleményezése mellett, később javaslatát visszavonta s a bizottság akként tért napirendre a gyógyszerésztestület beadványa felett, hogy ha a gyógyszerész tulajdonosa újból kéri az áthelyezést az engedélyt, az esetben határoz a kérdés felett érdemlegesen. — *Rák* Gyula okl. gyógyszerész kérvényt adott be, hogy ugyanott, ahova *Hankovits* az áthelyezést kérte, egy új gyógyszerertárt állíthasson fel. A szakbizottság az engedély megadását nem véleményezi, mert újabb gyógyszerertára Nagyváradon ez idő szerint nincsen szükség.

* **Felfüggesztett szakszervezet.** Nagyvárad város polgármestere a magyarországi lesztómunkások országos szövetsége nagyvárad helyi csoportját, a csoport rendetlen vagyonkezelése a legutóbbi időben ott történt gyanus vagyon elkezelése következtében felfüggesztette. A felfüggesztésről szóló határozatnak tegnap délután szereztek fogamatot *Mendelényi* Béla fogalmazó és *Budaházy* Kálmán tb. alszámvevő, kik megjelentek a csoport Beóthy Ödön-utca 21. sz. a. a szabómunkások helyiségében levő helyiségében s a rendőrség által a bünyügyi eljárás során még le nem foglalt értékeket és számadási nyomtatványokat lefoglalták. Pénz annál kevésbbé volt a helyi csoportnál, mert a vagyont körülbelül egy hónappal ezelőtt ismeretlen tettesek ellopták.

* **Fültömrigylob járvány Nagybanjomban.** Bibarnagybajom községben a fültömrigylob tömegesen lépett fel. A főszolgabíró elrendelte az iskolák bezárását.

* **A közpénzek elhelyezése.** Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága ma, kedden délután ülést tart, amelyen az Általános Takarékpénztár, a Magyar Bank és a Nagyvárad Hotelbank részvénytársaságok azon kérelmét tárgyalják, hogy Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ezen három pénzintézetet is vegye be azok közé, ahova a városi közpénzeket elhelyezi. A városi számvévő hivatal megvizsgálta mind a három pénzintézet állagát

és mérlegét és azokat olyanoknak találta, hogy teljes bizalmat érdemelnek.

* **Elfogott tolvajpár.** *Kepes* Ignác pékiparos és neje (belényesi lakosok) család lopás és váltóhamisítás elkövetése után tegnap Nagyváradra szöktek. A csendőrség telefonmegkeresésére elfogta nev zetteket a rendőrség s átadta a belényesi csendőrségnek.

* **Halálozás.** Lévai Mihály nagykereski ev. ref. lelkész alig 18 éves leánya *Lévai* Karola elhunyt. Temetése szerdán, január 13-án délután 2 órakor lesz Nagykereski közegben.

* **Rákosiék kiténtetése.** Mint a fővárosból értesülünk, a legközelebbi napokban *Rákosi* Jenő fő eadnázi tag a belső titkos tanácsosi és *Zilahi* Simon, a Budapesti Hirlap igazgatója az udvari tanácsosi rangot kapja.

* **A nagyvárad hitelbank takarékos segélyszövetkezet** lejárt IV-ik évtársulatának kilizetése folyó hó 11-iken kezdődtek meg.

* **Elítélt zsebmetsző.** *Sulán* Sándor nagyvárad születésű 20 éves zsebmetsző, ki legutóbb Kassán két évi fegyházat ült és 1907. év novemberében szabadult. Sepsiszentgyörgyön múlt év októberében a vásáron egy ottani emberétől 340 koronát lopott. Elfogták, de *Pakurán* György nevet mondott be, ám a kézdivásárhelyi vizsgálóbíró a lényképét elküldötte Nagyváradra, ahol azután a rendőrség felismerte. Megjegyzendő, hogy *Sulánt* Sárbogárdon *Pál* Sándor álnév alatt 1908-ban lopás miatt 8 nap fegyházra ítélték.

* **Pórujárt utazó.** Ifj. *Márton* Lőrinc 20 éves Ditró községbeli székely, tegnap este a velencei állomáson elaludt. Mikor hajnalban a rendőr felköltötte s jegyet akart venni észre vette, hogy 76 kor. p. nze eltűnt. A váróteremben *Hamza* Mihály és *Daróci* Károly cigányok is megtordultak s mert *Hamza* vagy 8 izben lopás miatt ült is, a rendőrség elfogta őket. Pénz ugyan már nem volt náluk, de azért lezárták.

* **Verekedő cigányok.** Tegnap délután a lóvásártéren cigányok egy lóra alkudtak. A közelben tartózkodó *Legeza* Mitru és *Kilbe* György vidéki oláh földművesek látván azt, hogy a cigányok be akarják csapni a lovat áruló parasztot, közbe léptek, hogy kioktassák az eladót. Erre a cigányok nekítámadtak az embereknek *Lakatos* Sándor cigány *Legezá* késével hátba szurta. Egy *Varga* Pintye nevű cigány és neje *Morvinc* Anna kövel és bottal ütlegelték *Legezá*t. A verekedő cigányok zár alá kerültek.

* **Érzékeny cseléd.** *Szalai* Margit cseléd afeletti elkeseredésében, hogy asszonya lopással gyanúsította meg, gyufaoidatot ivott. Súlyos sérülésével a közkörházba szállították.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Pádua hercegnője.
Szerda: Pádua hercegnője.
Csütörtök d. u.: Bánk-bán. (Ifjusági előadás.)
Péntek: Harag, Parasztbecsület.
Szombat: Atalanta.
Vasárnap d. u.: Lumpácus Vagabundus, este: Atalanta.

Pádua hercegnője.

A függöny szétválik — és egy szmókingos ur tart előadást. Azt vártuk, lesz benne szó *Wilde* Oszkár igazi jelentőségéről; s a negyedórás csevegésből egy mondat volt csak helyénvaló: hogy *Wilde* Oszkár a stíl művésze. Ennyi és nem több. De hogy művészileg tudta volna átélteni az életet, mint *Rozsnyai* Károly ur állí-

százhektoliterenkint fizetnek 1 kor., 550 hl. en felüli mennyiség díjmentes. Nem tagok 50 hl. ig 2 koronát, ezen mennyiségen felül megkezdett százhektoliterenkint 2 koronát kötelesek előzetesen fizetni. Egyéb közvetítési díjat a »M. O. Sz. E.« az eladás közvetítéséért nem kíván. Olyan gazdasági egyesületek, körök és hegyközségek, melyek mint jogi személyek a »M. Sz. O. E.« tagjai, saját tagjaik borkészletét összegyűjtve is bejelenthetik, mely esetben az egész mennyiségből 200 hl. díjmentes, azontúl azonban — tekintet nélkül a mennyiségre kétszáz hektoliterenkint 1 koronát fizetnek. Bejelentéseket a »M. Sz. O. E.« igazgatósága (Budapest, IX. Üllői-ut 25. II. 11.) csak t. hó 25. ig fogad el.

A váraljai takarékszövetkezet közgyűlése. A Nagyváradi-velencei és váraljai takarékszövetkezet és segélyszövetkezet tegnap délután tartotta meg az évi közgyűlést a tagok élénk részvétele mellett. Dr. Moskovits Miklós szövetkezeti elnök a gyűlést megnyitván felolvasták az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentéseket, melyekből kitűnőleg a szövetkezet múlt évi tiszta nyeresége 9711 kor. 37 fillér. A tartalék alap múlt évi állaga volt 3031 kor. 54 fillér, mely az ez évi hozzájárulással 4500 koronára emelkedett. Részlegyenként 5 százalékos üzletrészenként 2 kor. 10 fillért fizet nyeresémeny jutalék gyanánt a szövetkezet. Az igazgatósági jelentés terjedelmesen számol be a szövetkezet folytonos erősödéséről, melynek folytán ez évben már érdemlegesen foglalkoznak azzal, hogy a szövetkezet bankkál alakíttassék át. Mély részvétellel emlékezett meg a jelentés a nemrég elhunyt Szmekta Györgyről, ki a szövetkezetet 38 évvel ezelőtt alapította s buzgó munkásságáról, melyet a szövetkezet felvirágoztatása érdekében kifejtett. A jelentések lelkes éljenzéssel vétettek tudomásul, az igazgatóságnak s a tisztviselőknél elismerést szavaztak. A közgyűlés az üresedésben levő felügyelő bizottsági tagságra Halász Gyula plébánost választotta meg nagy lelkesedéssel, mely után a gyűlés véget ért.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 8.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. — — —	— — —	10.38
Rozs okt. — — —	— — —	8.96
Zab májusra — — —	— — —	—
Zab okt. — — —	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jul. — — —	— — —	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 8.

Osztrák hitelrészvény	— —	631.25
Magyar hitelrészvény	— —	748.—
Leszámitoló bank	— —	743.75
Rumamurányi	— —	561.50
Osztrák m. államvasuti részv.	— —	692.25
Közuti vasut	— —	552.—
Városi villamos vasut	— —	269.—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. jan. 8.

Magyar arany járadék 4 szaz.	— —	111.50
Magyar koronajáradék 4 szaz.	— —	93.25
Magyar koronajáradék	— —	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	— —	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	— —	95.50
Magyar nyeresémeny sorsjegy kölcsön	— —	93.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	— —	94.50

Osztrák járadék papírban	— — —	186.—
Osztrák járadék ezüstben	— —	145.—
Osztrák járadék aranyban	— —	97.25
Osztrák korona járadék	— — —	89.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	— —	197.50
Magyar hitelbank-részvény	— —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	— —	730.—
Magyar hitelrészvény	— — —	748.—

NYILTÉR.

Ugyancsak szép dolgot cipeltem át az új évbe,

?

a világ legmakacsabb hurutját! Száraz torok, fájó gége, szurás minden lélegzetnél — és az a nyáka, a mely egyáltalán nem akar oldódni. — De embyr, hát miért hagyja magát kínozni? Kérjen a legközelebbi gyógyszerárban, drogériában vagy ásványvízkereskedésben 1 korona 25 fillérért egy skatulya szodeni ásványpasztillát (valodi Fay-félet) és fogadok, hogy ha este a törzsasztalnál találkozunk semmi baja sem lesz.

Vezérképviselő Magyarországon-Ausztrián részére: Günzert W. Th. Wien IV. Grosse Neugasse 17.

REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

26.

Hogy a nagyságos asszonynak bizony nincsen igaza, mert a nevelőről ilyen aljasságot sem nem lehet, sem nem szabad feltételezni, kit minden ember, ki csak ösméri, tisztel és szeret; a kanalat tehát nem ő tette kufferjébe, azt másnak kellett oda dugni s aligha a scandalum nem az urficskák trafikájából került ki, hogy ennek bekövetkeztével nevelőjökől megszabadulhassanak. En, — folytatá egész tüzzel, — biztos vagyok benne, hogy ha a vádló Misikét szigorú examenre fogná, még azt is kiválná, hogy a kanál le- vagy felfele volt-e fordítva, midőn azon szerencsében részesült, hogy az urficskák valamelyikének tiz körméhez ragadt.

Az egész kis társaság osztozni látszott István nézetébe, bár a dologba beleszólani, a nagyságos asszony miatt, egyik sem tartá illőnek vagy tanácsosnak; Pista mosolygott, az öreg ur fejével mintegy Pagódi helyeslőleg bólingatott, Emikének pedig úgy le lehetett olvasni arcáról, hogy ő Demetert ártatlannak tartja, mintha erre mérget is mert volna inni.

Mint mondánk, mindnyájan egy véleményen voltunk, egyedül a házi asszony maradt makacsul állítása mellett s már épen kikelni készült István ellen, midőn annak szerencséjére egy közbejött eredeti esemény eloszlatta a nagyságos asszony bosszuságának sötét felhőt.

Ugyanis az ablakok alól élénk zaj és civódás hallatszott be hozzánk, melyet olyanforma csörtető futás váltott fel, mintha egy dragonyos század vonult volna el ablak alatt, melyből nem hiányozván még a kard-örgés okozta zaj sem, mit a hőseink nyakában függő fanyelű bicskák a sebes futás közti ki- és becsapódásai improvizáltak. A zaj mindég közelebb és közelebb ért, s alig teit néhány másodperc, már is az első szobák ajtajainak hirtelen történt felszakítása s ismétli heves bevágása meggyőzni látszottak bennünket arról, hogy közel van a veszély.

Egyszerre minden ajk elnémult s minden szem figyelme az ajtóra lőn irányozva, mely e pillanatban nagy hirtelenséggel tárult fel s látni engedett egy fülíg big sárban henterge-

tett kilenc-éves gyermeket, kire furcsa állapotának miatt nem lehetett volna ráogni, hogy voltaképen fiú-e vagy leány?

A berohanó hirtelen pillantott szét a szobában s azután még hirtelenebben szökött azon sárosan, amint t. i. volt, anyja és testvérenje közé, akiknek tiszta ruháikba egy gondolatnyi idejébe került magát jól-rosszul becsacsargatni; de alig volt a kis üldözött e műtétével készen, már is tizenöt darab Heros ott termett felette, markáikban akkora darab gyurt sarakkal, mint egy-egy basi-bozuk feje.

Hogy a bekövetkezendő eljárás elen valaki protestálhasson, annyi idő épen nem volt, mert hőseink sem fegyelmet, sem akadályt nem ösmerve, először elég kiméletlenül bontották ki áldozatukat a nők ruháiból, azután pedig hozzáfogtak s a földön hentergő gyermeket a kezökben hozott sárdarabokkal úgy bevakolták, hogy az ott lévő édes apja és édes anyja sem ösmert reá.

A gyermek az executio tartama alatt csipett, rugott, harapott és karmolt s magas stílusu káromkodásokkal fűszerezve folyvást ezt ordította:

— No hiszen majd lopok én nektek más-szor is kanalat! — majd hát, csak várjatok! majd szerez nektek a kutya kanalat, de nem én, — ezzel felkerekedett a padról s urána csörtetett a kirohanó interpellátoroknak. — Mindnyájan egymásra néztünk, csak a háziasszony süté le zavartan néhány perccel előbb haragból szikrázó szeméit s fülíg pirult.

A tiszta szoba, a csinos butor egy része s a hölgyek ruhái pár perc alatt be lőnek pszkolva; ke'le itt mondanunk, hogy a hölgyek restelték a dolgot s még talán mást is, szemlesütve kértek engedelmet a távozásra. — — —

(Folyt. köv.)

A szerkesztőedtől felölő

Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye Nagyváradi, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern stý szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendkí-vül nagy választékban. 220

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Magyar kir. államvasutak.

245012—908. sz

Pályázati hirdetmény

Kék munkásöltönyök szállítása iránt.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága 1909. május 1-től 1912. április hó végéig évenként szükséges mintegy 10.000 drb. kék munkásöltöny szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1909. január hó 23-áig déli 12 óráig betérjesztendők.

A pályázatra vonatkozó ajánlati felhívás és ruhakülönleges feltételek a magyar királyi államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Budapest, VI. Andrássy-ut 73. II. em. 47. ajtó) valamint minden üzletvezetőségénél megtekinthetők, vagy a feltételekért járó 30 fillér előzetes lefizetése mellett a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtáránál posta útján is megrendelhetők.

Posta útján való küldetés esetén 20 fillér postaköltség is beküldendő.

Az Igazgatóság

DENT GLOVES ÉS FOWNES GLOVES

A VILÁG LEGJOBB KEZTYŰI KAPHATÓK

PF AFF

PF AFF CZÉG

VADÁSZ KÖLÖNLEGESSÉGEI MEGÉRKEZTEK

PF AFF CZÉG

LONDON PARIS ÉS BERLINI

NYAKKENDŐ ÚJDONSÁGAI PAZAR VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK

Nagy alkalmi vásár.

Legcélszerűbb ajándéktárgyak

hölgyek és urak részére.

Külön gyermekjáték osztály.

Szép kivitelű gyermekjáték-ujdonságok.

Francia babák óriási választékban és rendkívüli nagy választék játék különlegességekben, melyek legolcsóbban kaphatók

Waldmann Ernő

Diszmuáruk, sport és utazó cikkek üzletében, Rákóczi-ut, az Orsolya-zárdával szemben.

Interurban Telefon 371.

Székely Imre

elsőrangú úri- és női fehérnemű tisztító intézete

Nagyvárad

Színház-utca 4.

Hant Frigyes

üveg- és porcellán kereskedése Nagyvárad, Kossuth-utca, Mezey-ház.

Telefon szám: 474.

Bartos H. és Tsa

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2. Bazar-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. — Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermek-harisnyákban s keztükben a legegyszerűbből a legfinomabbig, továbbá eső- és naperngők. — Folytonos újdonságok! — Javítások gyorsan eszközölnek. — Pontos kiszolgálás. — Szolid árk. —

Preis R.

Paplan, madrac, szalmaszakok, paplanlepedő, párnahuzat toll állandóan kapható az ágynemű raktárban

Kossuth-utca 12.

Menyasszonyi kelengyét elkészít ugyszintén művészi kézimunkákat

Kronemer Testvérek

Nagyvárad, Bazar-épület színházzal szemben.

Menyasszonyi kelengyét Vásznat és Fehérneműt csakis

Strohmayer Pál

cégtől vegyünk!

Raktár: Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám a kishíd mellett.

Telefon 166.

Telefon 166

Karácsonyi vásárunk felülmúl minden versenyt.

Divat selymek 75 krtól.

Női divat szövetek 46, 63, 82 kr.

Mosó barketek 22, 28, 33, 40 kr.

Mosó borduros delin 24, 26, 28 kr.

Raktárunk egyéb készlete dec. 31-ig tetemesen le van szállítva.

KLEIN TESTVÉREK divatruháza, Zöldfa-ut elején.

Kovács József

katonai- és polgári cipész. Ortophéd munkák.

Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

Gőzmosóda vegytisztítógyár
 = Nagyvárad, Gilányi-utca. =

Mos, vasal s ve yileg tisztít

Mindennemű fehérneműk mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegytisztítóinkban női és férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legszakszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját kocsijainkkal eszközöljük.

Vidéki és városi telefon szám 398

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.
 TELEFON 180. = TELEFON 180.

Gazdálkodóknak gépolaj továbbá zsir, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb arengedmények.

A nagy-piac téri 60 sz. házban egy **üzlethelyiség** minden óran **KIADÓ**. Értekezhetni: a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 4. szám.

MEGHIVÓ.

A Nagyváradói Hitelbank Részvénytársaság

évi rendes közgyűlését

1909. évi január hó 17-én d. e. 11 órakor saját üzleti helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényeseket ezenne tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai;

1. Az igazgatóságnak az 1908. évi zárszámadása sok és a mérleg feletti intézkedésére vonatkozó határozathozatal nem különben a tiszta jövedelem felosztása és az osztalék megállapítása feletti intézkedés.
  2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása
  3. Felügyelő bizottság választása 3 évre.
  4. 18 igazgatói tanácsos választása
  5. Az igazgatóságnak a részvénytőke fel-emelésére vonatkozó indítványa feletti határozat és ennek kapcsolatban az alapszabályok 3., 50., 59. és 64-ik §§-ai módosítása.
  6. Esetleges indítványok
- Nagyvárad, 1909. január 7-én

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik részvényeire közgyűlés megelőző napon, ünnep, vagy vasárnap esetén az előző napon délután 12 óráig az előző pénztárába, vagy más a társaság igazgatósága által a hirdetményben megjelölt pénztárat illetően, hol az előző szöveg a számai előtűntetve a helyi igazgatóság részére nyújtották el, ugyancsak a megjelölt időpontban.

A
kisszántói uradalomban
 visszamaradt 40 drb. tehén, bikák és különféle gazdasági gépek és eszközök január hó 17-én reggel 8 órakor **önkentes árveresen lesznek eladva.**

Megnyitak a Fekete Sas nagyszálloda éttermei.

Nagyvárad valóságos látványosságát képezi a Fekete Sas éttermei és földalatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pazar fény közepette a legmodernebb berendezkedés biztosítja a kitűnő kényelmet ezen helyiségekben.

Kitűnő magyar és francia konyha, kiváló bel és külföldi borok, Dréher féle dupla márciusi sör.

Társas étkezések céljára a legalkalmasabb helyiségek állanak rendelkezésre. Valóban méltán rászolgál ezen helyiség és annak fáradságot nem kímélő bérlejtője **BENRÁD ALBERT** arra, hogy a nagyközönség őt pártfogásban részesítse.

Belépési felhívás a Polgári takarékpénztár és segélyszövetkezet 14-ik évtársulatába.

A Polgári Takarékpénztár és Segélyszövetkezet 1909. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át vagyis 1911 év végéig tart. Mindenki tetszésszámban szeritien jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenkint 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik s mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerülthasználattal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoskosságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet oszthatókat hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 4% részét 6% os kamattal mellet minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai chequelapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1909. január 1-től kezdődő 14-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

A Polgári Takarékpénztár és Segélyszövetkezet igazgatósága.
 Az évtársulatok befizetése vasárnap kivételével a hét bármelyik napján eszközölhetők.

Globusz fémtisztító kivonat

minden más tisztítószerrel felülmúl

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE
 Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle Wolfram lámpát** melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalékpontos **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 4.50 kor.** 100 gyertyásé **7 kor. 50 fill.** 10 drb. egyidejű vételénél 10% eng. **Sima izzólámpa darabja 72 fillér,** tehát 5 százalékpontos kártyán áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek**, fényképezési lámpák, ugyancsak **5** százalékpontos kártyán áron alól kaphatók.

Elvállaljuk és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítást, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514. Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.